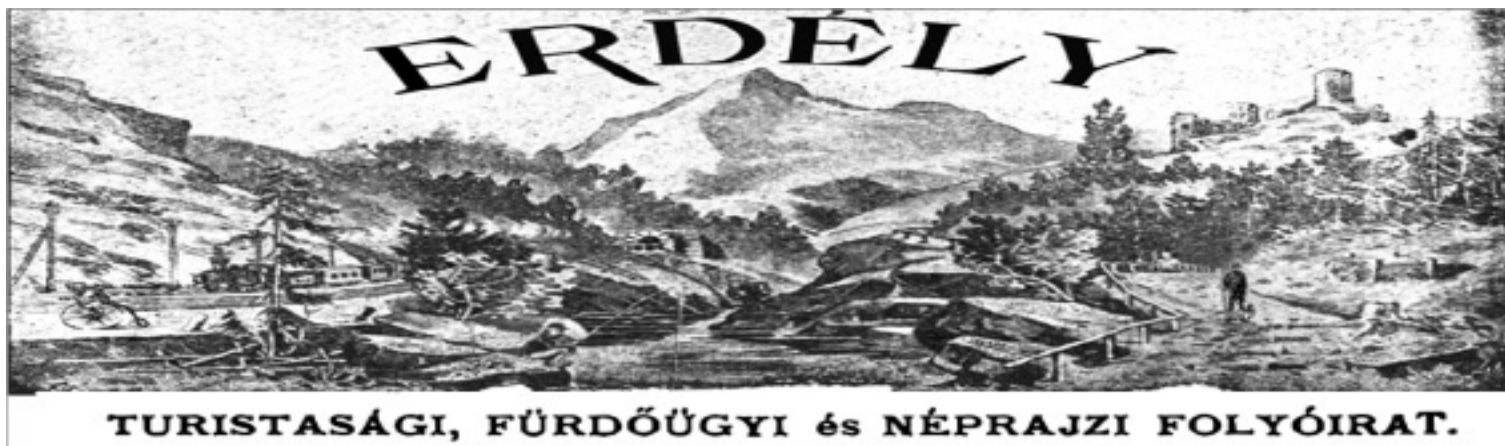

Erdély

ALAPÍTVÁ 1892-BEN

Új sorozat, 124. szám
2019/2.Az Erdélyi Kárpát-Egyesület
– Kolozsvár 1891 ÉrtesítőjeFőszerkesztő: Tóthpál Tamás
(tothpaltamas@gmail.com)
Főmunkatárs: Pál GyöngyiA következő lapszám megjelenik:
2019. március 15.

Jéggé fagyott vízesés a Bedellő oldalában

A vízesések látogatása mindig jó téma egy kiránduláshoz, még érdekesebb a téli időszakban, amikor különleges jégformációk alakulhatnak ki. Február 3-án egy ilyen téli kiránduláson vettünk részt Alsószolcsva környékén, Vlád Pál és Kosztin Erika szervezésében.

A Šipote-vízesés felső része, ahogy láttuk

PÁL GYÖNGYI

Ez a tél nem volt nagyon hideg, de sokat havazott, többet, mint az elmúlt években. Éjszaka a hőmérséklet általában fagypontra alá csúszott, de csak ritkán haladta meg a -10 fokot. Február első napjaiban az idő megenyhült, nappal elérte a +8 fokot is, a városban a hó teljesen elolvadt, a tömbházak mellett előbújt az első hóvirágok. A hegyekben azonban egészen más a helyzet, bár a hó kicsit összeszokadt, de megmaradt a hótakaró.

Az Aranyos völgyében, Alsószolcsvától 2 km-re található a Šipote-vízesés, 1 km-en át esik a víz, több kisebb és két nagyobb vízesés látható. Ennek a vízesésnek az alsó részét (Czárán Gyula Pünkösdi vízesésnek nevezte) sokszor láttuk. A vízeséssel szemközti parton egy rögtönzött parkoló is van,

ahova átvezették a vízesés iható vizét. Itt sokszor megálltunk, ha az Aranyos völgyében kirándultunk, fényképeztük a vízesést és a Bedellő sziklát, de azt nem láttuk, hogy mit rejt a közöttük levő erdős hegyoldal.

Alsószolcsváról több turistajelzés indul a Bedellőre: a piros kereszt a Šipote-vízesés felső részéhez, a Sárkány-kapuzhoz és a felette levő kilátóhoz vezet, onnan Bedellő (Izvoarele) faluba juthatunk, a sárga sáv jelzés a Bedellő platójára és a Kőkőzi-szorosba vezet, a kék kereszt jelzés Alsószolcsvától a Szolcsvai bűvópatak barlangjához, a Száraz-völgy (Valea Seacă), Brădești, Cheia hegyi tanyákon át és a Remetei sziklaszoroson keresztül a remetei menedékházhoz vezet.

Túránk az alsószolcsvai lengőhídnál kezdődött, amelyen átjutottunk az Aranyos-folyó má-

sik oldalára és a falu házai között haladtunk tovább. Egy útelágazáshoz jutottunk, ahol két tábla jobbra, a Subpiatra panzió (2,5 km) és a kolostor (3 km) felé irányított. Az út enyhén emelkedett felfelé, és nemsokára előbukkant a kék kereszt jelzés. Rájöttünk, hogy a másik, a bal oldali utat kellett volna választani, mert az rövidebb a Šipote-vízeséshez, de tudva, hogy a barlangtól a piros háromszög is elvezet ugyanoda, csak nagyobb a távolság, folytattuk utunkat a Malom patak völgyén a bűvópatak barlangjáiig. A szolcsvai bűvópatak barlangja igazi turisztikai látványosság. A barlang szája 4 m széles, 35 m magas, kisé elferdült, hatalmas gótikus kapura emlékeztető nyílás, felette 50-60 m magas sziklafal emelkedik. Félelmetes benyomást tesz a látogatóra. A barlang szinte teljes szélességét kitölti a sziklaomladékok közt zúgó patak. Mindezek mellett a komor hangulatot fokozza a sziklafalak szürke fénye és az uralkodó félhomály. Felszerelés és szakértett vezető nélkül a barlangba behatolni nem tanácsos.

Rövid pihenő után a piros háromszög jelzéssel folytattuk utunkat, amely elhaladt a Cuvioasa Parascheva kolostor mellett, a Subpiatra település jellegzetes mocsári házai közt, a Bedellő sziklafalai alatt. Ahogy távolodtunk, teljesen elhagyott vagy összedőlt házakat is láttunk; az idősök elhaltak, a fiatalok elmentek, nem vállalták a nehéz életkörülményeket itt a hegyekben, modern életre vágytak. Akik itt élnek, többnyire idősek, megszokták az életet itt a hegyen, gazdálkodnak abból a kevésből, amit a természet nyújt nekik ezen a zord vidéken. A tájat hó borította, a hó szerencsére nem volt nagy, kicsit összeszokadt, puha volt, összenyomó-

dott a bakancsok talpa alatt, de nem volt jeges. Az ösvény jó darabig ugyanazon a szinten haladt, majd emelkedő következett, egy hegygerincre értünk, onnan szép kilátás nyílt az Aranyos-völgyére. Itt értük el a sárga jelzést és a Beszélő kövek (Pietrele Vorbitoare) nevű tanösvény egyik tábláját, de közben eltűnt a piros háromszög jelzés. A sárga jel a faluba vezet, de elkerüli a vízesést, a túra fő látványosságát. Visszafordultunk abban a reményben, hogy megtaláljuk a jelet. Elő is került egy fán, jelezve, hogy jobbra kell fordulni. Erdőben haladtunk tovább, egy keskeny ösvényen az oldalban, közben közeledtünk a sziklafalak felé. Kis tisztásra értünk, bal felől egy patak vize folyt sebesen és tűnt el a mélyben, felettünk hatalmas, függőleges sziklafalak emelkedtek. A vízesés felett jártunk. A kis tisztáson összeállított farönkök, mint padok egy tűzhely körül, sátorozó kirándulók használhatták a tisztást, ideális hely erre a célra. A kilátás lenyűgöző, az Aranyos sötétzöld vize kacskaringózott a mélyben, szemben a Gyalui-havasok,

az Öreghavas, a Bélavár sziklája, a Vultureasa, a Zsidovina. Elfogasztottunk egy-egy szendvicset, és rövid pihenő után folytattuk az utat. Elhagytuk a tisztást, egy nyíl mutatta az irányt a vízesés felé. De a nehezebb megután következett. Az keskeny ösvény jeges és csúszós volt, alatta meredek hegyoldal. Egy darabig még a fakorlátba fogózkodtunk, de az ösvény felétől már korlát sem volt. Óvatosan, egymást segítve, még a nadrágféket is bevetve jutottunk le a vízesés aljába. A látvány bőven kárpótolt a nehézségekért. A vízesés 12 m magas, a patak vize mohás sziklafalon csorgott alá, hatalmas jégoszlopok alakultak ki a megfagyott vízből. A látványt leírni nem lehet, megpróbáltuk fotókon megörökíteni. Ez a három forrásból táplált Šipote patak legfelső vízesése. A források egy 100 m-nél magasabb sziklafal tövében erednek.

Visszajutni a jeges ösvényen nem volt könnyebb, mint lemenni, de a piros kereszt jelzésen, egy elég széles és kényelmes ösvényen probléma nélkül beereszkedtünk Alsószolcsvára.

Pihenő a vízesés feletti tisztáson

A SZERZŐ FELVÉTELEI

Újabb házsongárdi séták egy „lovaggal”

Január 19-én a budapesti Stefánia Palota színháztermében a Magyar Kultúra Lovagjává avatták Kovács D. Zsuzsát (képünkön). A címet a Falvak Kultúrájáért Alapítvány adományozza immár két évtizede, a történelmi események és épített örökség népszerűsítéséért kiemelkedően tevékenykedő személyeknek. Kovács Zsuzsa a magyarságismeretben és művelődési ismeretekben gazdag honismereti túsárai miatt vált a címre érdemesé, az elmúlt években különösen a magyarság történelmi helyszíneire szervezett csoportos kirándulásai tették Erdély-szerte ismertté.

Novembertől interaktív házsongárdi sétákat is szervez Kovács Zsuzsa, a temető négy részét járták be eddig. „Ismert és kevésbé ismert sírhelyeket fedeztünk fel, kiegészítettük egymás ismereteit. Március 11-én a kertek felső felét járjuk be. Ezek a séták a téli időjárás miatt két-két órásként voltak. Ezután, mint a jó diákok, ismételnünk fogunk. Március 16-án, szombaton újból bejárjuk a lutheránus temetőt és a kerteket, ezúttal öt-hatórás programra kell számítani. Szervezőtársammal, Lőrinczi Istvánnal minden érdeklődőt szeretettel várunk” – tájékoztat Kovács Zsuzsa.

MEGÚJULT ERDELYI GYOPÁR TURISTADALPÁLYÁZATTAL

Több színes oldallal, nagyobb képekkel formájában tartalmában megújult az Erdélyi Gyopár. Az idei első lapszám hírt ad a 2019-es EKE-teljesítménytúrákról, a július-augusztusi szovátai EKE Vándortáborról, emlékezés Pista bácsira a Madarasi Hargitáról, olvashatunk az utolsó bodolai vonatról. EKE-napi turistadal-pályázatot hirdet a kiadvány: régi dalokkal vagy új szerzeményekkel lehet jelentkezni korhatár nélkül, megszülethet így akár egy csoport himnusza is.

Mérnök lett cserkész a hegyek birodalmában

Vekov Imre sosem nem szűnik meg feszegetni saját határait. Középiskolás korában az egyesület tagjaként az EKE-kirándulásokon próbálta szárnyait, később EKE-teljesítménytúrákat, már 40 km-es terepszaladást is bevállalt, mígnem egyetemista korára a magas hegyek felé vonzotta ambíciója. Saját korlátainak megismerése érdekében a kontinensek legmagasabb csúcsait tűzte ki célul, így a Mont Blanc, a Kilimandzsáró és az Elbrusz sikeres megmászása után Dél-Amerika legnagyobbját, az Aconcaguát szeretne volna meghódítani társaival együtt.

KISMIHÁLY BOGLÁRKA

A január 22-i előadás zsűfólaság megtelt helyszíne is bebizonyította, hogy a hegymászás szerelmeseinek közössége sokkal népesebb, mint gondolnánk. Az izgalmas élménybeszámoló során nemcsak a hegymászás kihívásairól és felejtethetetlen pillanatairól hallhattunk, hanem kompakt gyorstalpalót kaptunk a romániai alpinizmus helyzetéről, a magashegyi betegségekről és a mászáshoz szükséges felszerelés megfelelő használatáról. Megtudtuk, hogy a magashegyi alpinizmusnak két fő irányzata van: az elsőt preferálók arra törekednek, hogy minél tisztábban, a lehető legkevesebb segítség (serpák, oxigénpalack, fix kötelek) nélkül hódítsák meg a kitűzött célt, míg a másik irányzat hitvallói olyan csúcsokat szemelnek ki, amelyeket még senki nem mászott meg.

Mint kiderült, a romániai alpinisták között bőven van, akire büszkék lehetünk. Hallhattunk Varga Csaba nagyváradi klasszis hegymászóról, aki rengeteget fejlődött az elmúlt években, az aradi Török Zsoltról, aki egy nehéz fal megmászása után az egész éjszakát áttornázta társával a hipotermia elkerülése végett, valamint Dinu Mititeanu karizmatikus személyéről, aki kolozsváriként először mászta meg a Mont Blancot 1973-ban. Cosmin Andron és Cristina Pogăcean 2013-ban Arany Jégcsákány díjjal vonta magára a nemzetközi alpinisták figyelmét, elsőként megmászva a nepáli Gandharva Chuli csúcsot.

Imre figyelmeztetett a hegymászás legnagyobb veszélyeire: a gleccserszakadékokra, amelyeket nehezen lehet behatárolni, az erős szélre, a hipotermiára (amikor a mászó leül pár percre pihenni, de többet sosem kel fel), valamint a lavinaveszélyre, amely erős havazás után nagyon gyakori. Aki a felsorolt veszélyek tudatában sem hátrál meg és hegymászásra adja a fejét, annak mindenképpen jól felkészültnnek kell lennie. Amint minden hegymászonak magával kell vinnie az örök jég birodalmába az a hám, a hágóvas és a csákány: ezek esetenként életet menthetnek. A merev talpú bakancs mellett ruházatkodás szempontjából fontos a pehelykesztyű és a pehelykabát, ami nemcsak jól szigetel, hanem a terhet is könnyíti.

Amint az élménybeszámolóból kiderült, az Aconcagua megmászása igencsak kalandosan indult, hiszen Buenos Airesben eltűnt Imre hátzísákja, így egy teljes hétig felszerelését mellőzve kellett másznia. A dél-amerikai élmények egyik legkülönösebb része mégis a WC-előjogokhoz köthető, ami annyit tesz, hogy előzőleg szerződést kell aláírniuk azokkal a cégekkel, amelyek karbantartják az illemhelyiségeket az alaptáborokban, valamint távozáskor zacskóban kell leadniuk a „csomagot”, különben hatalmas büntetésekre számíthatnak. Az Aconcaguán egyébként portereknek hívják a csomagszállítókat, akik edzetségüknek és jó akklimatizálódásuknak

köszönhetően az alaptáborból akár 40 kg-mal is felszaladnak a csúcsra röpké egy nap alatt.

Természetesen a mászóknak nem megy ennyire gyorsan a csúcstámadás, a rohanás helyett úgynevezett létramozdulatokkal segítik elő az akklimatizációt. Azaz lassan haladnak felfelé, miután elértek egy bizonyos magasságot, feltöltik az energiatartalékaikat, és csak a visszazerkedés után pihennek biztosítva szervezetüknek a megfelelő feltételeket. Ennek ellenére a magashegyi betegség ritkán kerülhető el és sok hegymászonál már 2000 m felett jelentkeznek a tünetek: fejfájás, hányinger, étvágytalanság, zihálás. A nem megfelelő akklimatizáció viszont súlyosabb következményekhez is vezethet: tüdővizenyőt, tüdőödémát, agyödémát és szívinfarkust is okozhat a levegő ritkulásának következtében csökkent oxigén szaturáció. A balesetek elkerülésének érdekében minden alaptáborban kötelező orvosi ellenőrzésen kell átesniük, és ha valakinek nem megfelelőek az értékei (vérnyomás, oxigén szaturáció), kötelezően le kell mondania a csúcstámadásról, vagy súlyosabb esetekben a lehető leghamarabb szállítják helikopterrel. Mivel Imrének 5000 m felett a szükséges 80-70-es érték helyett 58-ra esett az oxigénszaturációja, nem tudott feljutni a csúcsra.

Habár az elmúlt évek tapasztalatait életre szólóknak könyveli el, Imre mégis úgy gondolja, hogy visszavonul a hegymászástól, és helyette valamilyen más kihívást keres magának.

Jól szigetel, és a terhet könnyíti a pehelykabát

Márciusi bakancslista

- **Március 2. (szombat):** Monostori-fenyves – Erzsébet-forrás – Szénégető – Cérna/Vadász-forrás: 13/15 km, 350 m szintkülönbség. Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Kiss János.
- **Március 3. (vasárnap):** Autóbuszos honismereti túra: Maros menti kastélyok (Gernyeszeg, Marosvécs, Görgényszentimre). Információk a honlapon, Facebookon vagy telefonon. Szervező: Szima Márton.
- **Március 6. (szerda):** Séta a Páter-gerincen (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta ♦ 18 órától közgyűlés a János Zsigmond Unitárius Kollégiumban (fizikum, földszint).
- **Március 7. (csütörtök):** 18 órától választmányi gyűlés és a túravezetői testület tanácskozása az Apáczai Csere János Elméleti Líceumban (9-es terem, földszint).
- **Március 9. (szombat):** Ózek-völgye – Majláth-kút (16 km). Találkozás 8.45 órakor az M16 (40-es) autóbusz megállójában (a román színház mellett). Szervező: Fazakas Ferenc ♦ XV. EKE-síverseny gyerekeknek. A rendezvényt közösen szervezi az EKE-Kolozsvár 1891 és az Erdélyi Kárpát Egyesület („országos” EKE) 15 év alatti gyermekek részére a buszkáti sípályán, Kisbánya Havas üdülőtelepen. Szervezők: Veres Ágnes, Néda Tamás, Branea Róbert. Információk a honlapon, Facebookon vagy telefonon.
- **Március 10. (vasárnap):** Bács-torok – Bongár-forrás – Szent Pál-tető (12 km). Találkozás 8.50 órakor a 31-es autóbusz Széchenyi téri megállójában. Szervező: Pál Gyöngyi.
- **Március 11. (hétfő):** Házsongárdi séta. Találkozás 14 órakor a temető bejáratánál. Szervezők: Kovács D. Zsuzsa és Lőrinczi István.
- **Március 11-13. (hétfő-szerda):** Vári László-emléktúra a Vlegyására. Szervező: Szilágyi András.
- **Március 13. (szerda):** István-forrás (9 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Március 16. (szombat):** EKE-síverseny családoknak, a buszkáti sípályán, Kisbánya Havas üdülőtelepen. Szervezők: Veres Ágnes, Néda Tamás. Információk a honlapon, a Facebookon vagy telefonon ♦ Nagybánya – Őuior, honismereti kirándulás. Utazás 20 személyes mikrobusszal, a helyek száma korlátozott. Indulás reggel 7 órakor a Fliptől. Szervező: Szócs Miklós. ♦ Havas-bükke (18 km). Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Csorba Anna ♦ Gyalui havasok: Tőzike-oldal; tőzike virágzás (17 km, 700 m szintkülönbség), kiskocsikkal. Szervező: Kiss János. Érdeklődni telefonon ♦ Házsongárdi séta. Találkozás 10 órakor a temető bejáratánál. Szervezők: Kovács D. Zsuzsa és Lőrinczi István.
- **Március 17. (vasárnap):** Jád-völgye: a tó vége – Jadolina-Érdeklődni telefonon Kosztin Erikánál.
- **Március 20. (szerda):** Cérna-forrás (8 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Március 21. (csütörtök):** Fürdő-túra Désaknára. Utazás vonattal. Találkozás reggel 7 órakor a vonatállomáson. Szervező: Szócs Miklós.
- **Március 21-23. (csütörtök-szombat):** Munkatúra Csucsán. Találkozás 7 órakor a vonatállomáson. Szervező: Bagaméri Tibor. Jelentkezni telefonon.
- **Március 23. (szombat):** 20 bükki forrás hagyományos körtúrája: 25 km, 900 m szintkülönbség, menetidő 10 óra. Találkozás 9 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Kiss János.
- **Március 24. (vasárnap):** Kerékpáros túra a Berettyó forrásához (tőzikefenyékepezés). Utazás Csucsáig TFC vonattal (reggel 7.15-kor a vasútállomáson) vagy kisautókkal. Szervező: Szima Márton. Érdeklődni telefonon ♦ Tavasz virágok túrája (Királyhágó, Réz-hegység), kiskocsikkal. Érdeklődni telefonon. Szervező: Vlád Pál.
- **Március 27. (szerda):** Rejtett-forrás (7 km). Találkozás 10 órakor a monostori végállomáson. Szervező: Székely Lavotta.
- **Március 30. (szombat):** Gyalui-havasok: Hideg-Szamos Üzem – Bătrâna csúcs (1208 m); tavaszi sáfrány (krókusz) virágzás (16 km, 1000 m szintkülönbség) kiskocsikkal. Szervező: Kiss János. Érdeklődni telefonon ♦ Szolnok, Munkácsi-kiállítás. Indulás 6.30 órakor a Fliptől. Szervező: Kovács D. Zsuzsa. Érdeklődni telefonon.
- **Március 31. (vasárnap):** Kirándulás a Fehér-Körös vízéséséhez és a Vidrai vízéséshez (14 km) Találkozás 7 órakor a Flip előtt. Szervező: Vlád Pál. Érdeklődni telefonon Kosztin Erikánál.

Ügyfélszolgálat

■ **Ideiglenes iroda:** Magyar/21 Decembrie 1989 utca 116. (udvar, bal oldali épület), hétfőtől csütörtökig 10-14 óra között. ♦ **Pénztár, titkárság** a székházban (Fürdő/Cardinal Iuliu Hossu utca 20. sz., 13-as ajtó): hétfő 17-18, csütörtök 11-12 óra között, illetve a meghirdetett közgyűléseken és választmányi gyűléseken. ♦ **EKE-fotóklub:** kedden 17 órától. ♦ Könyvtár: hétfőn 17-18 óra között. Bejelentkezni telefonon Székely Lavottánál.

Túravezetők, szervezők elérhetőségei

Bagaméri Tibor 0742-776930	Szilágyi András 0742-625130
Branea Róbert 0723-400496	Szócs Miklós 0740-061741
Csorba Anna 0740-407652	Szima Márton 0766-703575
Fazakas Ferenc 0752-640319	Veres Ágnes 0723-159000
Kiss János 0364-807639	Vlád Pál 0264-435866
Kovács D. Zsuzsa 0747-070790	
Kosztin Erika 0746-055926	Elnök: Szima Márton. Titkár:
Lőrinczi István 0747-136310	Branea Róbert. Pénztáros: Mol-
Pál Gyöngyi 0742-373546	nár Ildikó 0742-471280. Könyv-
Székely Lavotta 0748-036290	táros: Székely Lavotta.